

Pozdrav: Sestry a bratři, shromáždili jsme se ve jménu Pána Ježíše Krista, abychom vzdávali Bohu chválu a dík, abychom mu vyznávali své viny, abychom prosili za sebe i za druhé, abychom hledali nové poznání Boží lásky a očekávali na Jeho slovo, které z milosti proměňuje lidské životy. Amen.

Píseň: 161

Introit: Jak je Tvůj příbytek milý, Hospodine zástupů! Má duše zmírání steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu. Ž 84,2n

Píseň: 667

Modlitba:

Pane Bože, děkujeme Ti, že nám dáváš po námaze odpočinek, děkujeme Ti, že můžeme uzavřít týden před Tvou tvář a připravit se zde také na ten další. Děkujeme Ti za každé setkání s druhým člověkem, při kterém jsme mohli pocítit, že druhý člověk je víc než nástroj našich potřeb; za každé setkání, při kterém jsme mohli pocítit radost z nezištných vztahů lásky a pokoje. Děkujeme Ti za každý drobný úspěch při našem studiu, zaměstnání nebo jiných každodenních úkolech. Děkujeme Ti za každé pravdivé a jasné slovo, které k nám zaznělo ze světa, kde je slov sice spousta, ale jejich význam je prázdný, zastřený nebo příliš rychle pomíjející.

Chceme před Tebe společně předložit své radosti i své starosti, protože věříme, že Ty se vyznáš v našich životech lépe než my. Ty víš, kde potřebujeme povzbudit a kde pokárat, kde přidat v úsilí a kde raději složit ruce k modlitbě. Prosíme Tě, přijímej naše modlitby a buď s námi. Amen

Slovo dětem:

Píseň ze Svítá: Díky

1. Čtení: Jeremjáš 32, 1-15

píseň: 54

čtení: Jer 32, 1-15

Kázání:

Příběh, který jsme slyšeli v prvním čtení, a z něhož jsme si část právě připomněli, je zasazen do kulisy vskutku dramatických událostí. Jeremjáš, sám věznený vlastním králem, se nachází uprostřed obleženého Jeruzaléma. Na hradby města doráží mocný babylónský král Nabukadnezar a je už jen otázkou času, kdy hradby padnou, jeho obyvatelé budou dílem povraždění a dílem zotročení a země bude obsazena. To, co včera dávalo smysl, při pohledu na babylónskou armádu za hradbami smysl dávat přestává; radosti a smutky všedního dne se stávají tvář v tvář boji o všechno banalitami.

Kamera biblického vypravěče se však nezaměřuje na lýtý boj u hradeb, na poslední vzmach národního hrdinství izraelského lidu před historickou tragédií a pádu do otroctví. Ostří na proroka Jeremjáše, který se neúčastní bojů, sedí ve vězení. Prorok Jeremjáš je obzvlášť zajímavá postava, hodná tohoto netypického uměleckého postupu, který si nechává ujít možnost zaznamenat

velkolepou bitvu, na které by si každý hollywoodský filmař s chutí smlsnul. Dovolím si teď trochu napodobit našeho pana faráře, který má v oblibě doporučovat při kázání různé zajímavé čtení a doporučím vám k četbě celou proročskou knihu Jeremjáš. Jeremjáš je jednou z nejzvláštnějších biblických postav. Když je Hospodinem povolán, aby svému lidu vyřizoval Boží slovo, vzpírá se a nechce to dělat. Nevěří si a také tuší jaké s tím budou potíže. Přesto se stává statečným a tvrdohlavým prorokem Božího soudu i Božího zaslíbení. Uprostřed optimismu vzkvétajícího Jeruzaléma prorokuje Boží soud a je terčem posměchu, nepochopení i násilí vlastních soukmenovců. Uprostřed příprav na boj s Babylonem hlásá zbytečnost tohoto konání. Po dobytí Jeruzaléma je Jeremjáš, který hlásal dobrovolný odchod do babilónského zajetí, násilím odtažen judskými vzbouřenci do Egypta, kde byl podle tradice vlastními lidmi ukamenován.

Jeremjášova „vlastizrádná“ proroctví pochopitelně vadí i králi Sidkijáši, který ho kvůli nim nechá uvěznit. V našem textu jsme četli, jak Sidkijáš Jeremjášovi vytýká: „Proč prorokuješ, že Hospodin vydá naše město do rukou Babyloňanů a žádný boj proti tomu nemá smysl, nic se nezdaří?“

Místo odpovědi na trochu zbytečnou Sidkijášovu otázku (vždyť jaký smysl dává ptát se, proč prorok prorokuje?) vypráví Jeremjáš příběh o tom, jak na Hospodinův rozkaz zakoupil pole.

Jeremjášův nákup pole, tedy čin, který byl zároveň proroctvím Božího slova a svědectvím pro ostatní obyvatele Jeruzaléma, je ve zvláštním napětí s předchozími proroctvími soudu, které zazněly na začátku našeho oddílu a kvůli kterým sedí Jeremjáš ve vězení. V situaci, kdy je už celá země takřka v moci Babyloňanů a sám Jeremjáš hlásá, že ztráta země už je nevyhnutelná, se jeví investice do izraelské půdy jako absurdní. Ostatně, kdybychom četli dál, zjistíme, že sám Jeremjáš si se smyslem tohoto nákupu neví rady a zmatený prosí Pána Boha o vysvětlení. I já jsem si kladl otázku, jak se vypořádat s dvěma protichůdnými výroky Hospodina obsaženými v našem příběhu. Jak skloubit soud a utrpení, zaslíbení a život v míru, zasazené v těsném sousedství do jednoho oddílu. Odpovědi, které odkazují na Hospodinův hněv a milost mi příliš zavánějí pojetím Hospodina jako náladového despoty; vyřídit toto dilema myšlenkou trestu Izraele za jeho hříchy a odměny za jeho pokání zase moralismem.

V Jeremjášově koupi pole vidím dva důležité významy, obzvláště vystupující v kontrastu s dramatickou situací hroučících se hradeb Jeruzaléma. Pozemek, který Jeremjáš kupuje, je součástí zaslíbené země. Zaslíbená země je od začátku do konce Starého Zákona výrazem vztahu lidu Izraele ke svému Bohu Hospodinu, v Novém Zákone pak má zaslíbená země částečnou analogii v Ježíšově zvěstování Božího království. **Prvním významem Jeremjášovy koupě je tedy investice do vztahu s Hospodinem.** Tento vztah přetrvává i chvíle, kdy se hroučí vše, na co spoléháme. **Druhým významem spojeným s koupí pozemku je možnost obyčejného lidského života.** Vždyť

země je pro starozákonního člověka základním předpokladem pro život. Se zemí je spojena práce i obživa, námaha i radost. Místo heroického vojenského úsilí o záchranu Jeruzaléma, které vynakládá král Sidkijáš, se Jeremjáš stará prostě o to, aby se, když ne on, tak alespoň jeho potomci, měli z čeho najíst, na čem pracovat, kde bydlet.

Nedá mi to a dopustím se zde nyní něčeho, co nejspíš na kazatelnu nepatří a to je anekdota z oboru. Anekdota z oboru má tu nevýhodu, že jí rozumějí jen lidé z oboru a proto je dobré si jí také pro lidi z oboru nechat; nebývá navíc většinou příliš vtipná. Tahle historka z oboru teologie však vykazuje zajímavé podobnosti s naším příběhem. Zní takto. Karl Barth, největší protestantský teolog dvacátého století, Švýcar, který před druhou světovou válkou přednášel v Německu, byl v roce 1935 vyhoštěn nacistickou mocí zpět do Švýcarska. Na nádraží se s ním přišla rozloučit skupina jeho studentů. Když už vlak odjížděl, studenti čekali ještě poslední moudrá slovo svého učitele, kterými by se mohli řídit v těžkých časech, kdy se v Německu chopila vlády totalitní moc založená na zvrácené nacistické ideologii. Karl Barth se vyklonil z okénka a z rozjíždějícího se vlaku zvolal: „Exegeze, exegeze!“ Co to znamená? Barth prostě chtěl studentům říci, že se nemají strhnout strachem a oslněním z moci nastupující nacistické vlády, že dokud to jen trochu půjde, nemají totalitnímu a později válečnému běsnění přizpůsobovat své každodenní životy. Ve své teologické práci nemají zapomenout na exegezi, tedy na mravenčí práci s biblickým textem, při které není potřeba ani moc přemýšlet, spíš se prokousat metodickými postupy. V tváři tvář Hitlerově moci vypadá hrabání se v písmenkách a poznámkách pod čarou stejně absurdně jako Jeremjášovo pečlivé dodržování všech právních předpisů při nákupu pole, které co nevidět padne do rukou Babylóňanů. Jenže tady se právě ukazuje, že ten, který se víc stará o svou víru v Hospodina než o svůj strach z Hitlera, není žádný nepraktický snílek, ale naopak člověk veskrze schopný a praktický. Právě na základě své víry si tento člověk může dovolit pečlivou exegetickou práci, která ke studiu teologie patří stejně jako ke každodennímu životu nákup rohlíků a placení složenek a k výchově dětí kontrola, zda si vyčistily zuby před spaním.

Jak souvisí příběh proroka Jeremjáše a teologa Karla Bartha s naší dnešní situací? Je pravda, že krize, kterou naše společnost zažívá není tak hmatatelná jako obléhání Jeruzaléma nebo politika Adolfa Hitlera. Fakt, že nějaké krizi naše společnost čelí se však poslední dobou přestává jevit jak fantazie několika paranoiků, kteří na sebe chtějí upoutat pozornost. Naproti tomu čím dál víc zřejmé, že jde o skutečný problém a to o problém globální. Politici a ekonomové se horečně snaží řešit ekonomickou krizi, která už přestává být jen tématem novinových titulků a začínáme ji pociťovat buď na sobě nebo v našem okolí. Sociologové upozorňují na obrovské tempo rozpadu tradičních sociálních vazeb pod vlivem globalizace a komunikačních technologií, ekologové varují před nedožrými důsledky lidského zasahování do přírody. To vše s víceméně slabou odezvou.

Reakce lidí jsou různé. Někteří se po vzoru krále Sidkijáše pouštějí do heroického boje s těmito problémy a vše ostatní odsunují stranou jako nepodstatné, jako zbytečný luxus. To předvádí ukázkově i naše vláda, která, ve snad dobře míněném boji proti ekonomické krizi, označuje postupně jako zbytečný luxus bezplatný přístup ke zdravotní péči, ochranu nejslabších členů společnosti před chudobou a rovný přístup ke svobodnému vzdělání. Něco podobného předvádějí i někteří ekologičtí aktivisté, když se v zoufalé snaze řešit ekologické problémy uchylují k ideologickému nátlaku a řeči alarmujících čísel místo trpělivé diskuse. Nejběžnější reakcí na velké problémy dneška je ale strach, strach který nasazuje černé brýle rezignace a zoufalství. Strach, který se však také může projevit tím, že ho potlačíme nasazením růžových brýlí falešného optimismu a budeme si namlouvat, že se nic neděje. Jenže Boží zaslíbení není záruka žádného laciného happy endu. Lidé, sami sebe přesvědčují, že se ve skutečnosti nic neděje a vše tak jako tak dobře dopadne, by si měli přečíst knihu Pláč. Tato kniha, připisovaná tradicí právě proroku Jeremjášovi, je nářkem nad tragickým koncem Jeruzaléma a vším utrpením, které jeho obyvatelé zažili.

Zbývá tu ale i jiná možnost. Možnost, kterou si vybral Jeremjáš a kterou můžeme přijmout i my. **Vztah k Hospodinu, důvěra v Boha prožívaná ve společenství církve.** Právě vazba na Toho, který o tolik přesahuje lidský život, snímá člověku z očí jak klapky heroických bojovníků, kteří nehledí nalevo ani napravo. Snímá také černé brýle rezignace a zoufalství a nakonec i růžové brýle falešného optimismu. Místo nich můžeme ve víře přijmout brýle dioptrické, skrze které je možno zahlédnout svět takový jaký je. Jako místo utrpení a radosti, námahy a odpočinku, ale hlavně jako Boží stvoření se znaky naděje, které jsou do něj jeho Stvořitelem pevně otisknuty, i když je slabý lidský zrak bez dioptrických brýlí víry až příliš často přehlíží.

S těmito dioptrickými brýlemi, se nemusíme bát světa, můžeme do něj vstoupit podle vzoru Jeremjáše – a nakonec i Karla Bartha - a s čistou hlavou se zhostit každodenních drobných i větších úkolů, které před nás život staví. Můžeme nakupovat to, co potřebujeme k životu a prodávat to, co k životu nepotřebujeme. Můžeme studovat to, co se zdá být užitečné nám a ne této společnosti, můžeme se zdokonalovat ve své práci. Můžeme navštěvovat ty, které máme rádi, a hledat si cestu k těm, kteří jsou nám vzdálení. Můžeme také oslovit ty, kteří se zdají být osamělí a smutní; můžeme pomoci těm, kteří to potřebují. Můžeme se pokusit v rámci svých malých možností pomoci s řešením velkých problémů, které lidstvo pálí. Můžeme ale také odpočívat. **To všechno, ale také vše ostatní s čím se v životě setkáváme, má smysl dělat dobře a pečlivě. To vše ale také všechny ostatní úkoly a okamžiky našeho života nahlížené z perspektivy víry se mohou stát radostí i svědectvím pro nás i druhé.**

Pomodleme se:

Pane Bože, děkujeme Ti, že mezi všemi drobnými i velkými povinnostmi našeho života můžeme

také slyšet biblické příběhy. Příběhy, ve kterých smíme zahlédnout i smysl našich vlastních příběhů. Prosíme buď s námi v našich starostech i radostech, ve dnech úkolů i odpočinku, ve chvílích radosti i utrpení. Prosíme naplňuj naše dny svou přítomností.

Amen

Píseň: 672

Přímluvná modlitba:

Ohlášky:

Poslání: Ježíš řekl: Já jsem vinný kmen a vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé; neboť beze mne nic nemůžete učiniti.

Požehnání: Sám pak Bůh pokoje necht' vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši a tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pana Ježíše Krista. Věrný je ten, který vás povolal; on to také učiní. Amen.

Píseň: 482